

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

AZ UNIÓ KÜLÜGYI ÉS
BIZTONSÁGPOLITIKAI
FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2023.3.10.
JOIN(2023) 9 final

KÖZÖS KÖZLEMÉNY AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az Európai Unió biztonsági és védelmi űrstratégiájáról

BEVEZETÉS – AZ ŰR MINT STRATÉGIAI TERÜLET

Európa globális űrhatalom. Az Európai Unió (EU) helymeghatározáshoz, navigációhoz és időmeghatározáshoz (PNT – Galileo) és Föld-megfigyeléshez (EO – Kopernikusz) szükséges űrtechnológiai eszközökkel rendelkezik, üzemelteti őket, és a biztonságos kommunikáció érdekében el fogja indítani harmadik konstellációként az uniós biztonságos konnektivitási programot (a továbbiakban: IRIS²). A tagállamok nemzeti űrtechnológiai eszközökkel, köztük biztonsági és védelmi célokat szolgáló eszközökkel rendelkeznek és ezek üzemeltetését végzik. Az Európai Unió Műholdközpontja (a továbbiakban: SatCen) egyedülálló térinformatikai hírszerzési elemzőképességet biztosít az uniós és tagállami döntéshozatal és intézkedések támogatására.

A világűr létfontosságú az EU és tagállamai stratégiai autonómiája szempontjából. A gazdaságok működése, valamint a polgárok és a közpolitika is egyre nagyobb mértékben támaszkodik az űrrel kapcsolatos szolgáltatásokra és adatokra, ideértve a biztonság és védelem területét is. Az űrkutatás emellett hozzájárul az EU szakpolitikai programjának megvalósításához, lehetővé téve a digitális és zöld átállást, és fokozva annak rezilienciáját.

Az űr azonban egyre vitatott hovatartozású terület.

Egyes űrhatalmak rendelkeznek a kritikus űrinfrastruktúra célbavételéhez szükséges képességekkel. Némelyikük olyan műholdelhárító képességeket fejlesztett ki és tesztelt, amelyek megzavarhatják vagy megsemmisíthetik az űrrendszereket és szolgáltatásokat. Legutóbb, 2021 novemberében Oroszország egy műholddromboló (a továbbiakban: ASAT) fegyvert tesztelt egyik saját műholdja ellen, és ezzel nagy mennyiségű űrszemetet generált.

Kína növekvő űrjelenlétével viszi előbbre geopolitikai programját, és kiterjedt űrprogramokat és űrelhárító képességeket fejleszt ki.

Az élesedő hatalmi verseny és az Uniót és tagállamait fenyegető veszélyek erősödésével jellemzett geopolitikai környezetben az uniós vezetők a stratégiai iránytűben¹ az űr stratégiai területként határozták meg és egy uniós biztonsági és védelmi űrstratégia felállításának szükségére hívták fel a figyelmet. A biztonsági unióra vonatkozó uniós stratégia² elismeri, hogy az űrinfrastruktúra alapvető szolgáltatás, amelynek reziliensnek kell lennie, és amelyet megfelelően védeni kell a jelenlegi és várható veszélyektől.

Az EU és tagállamai továbbra is támogatni fogják a védett és biztonságos űrkörnyezet megőrzését, valamint a világűr békés, méltányos és kölcsönösen elfogadható alapon történő használatát. Az EU a világűr globális közjőként ismeri el. Elkötelezett a félreértések, a téves számítások és a nem szándékos konfliktus-eszkaláció veszélyének mérséklése révén az átláthatóság és a bizalomépítő intézkedések egymást erősítő szerepe mellett.

További intézkedésekre van szükség az EU stratégiai érdekeinek védelméhez, valamint az űrben folyó és onnan érkező ellenséges tevékenységek visszaszorításához. A nemzetközi

---

¹ [*A Strategic Compass for Security and Defence, for a European Union that protects its citizens, values and interests and contributes to international peace and security* \(Stratégiai iránytű a biztonság és a védelem szolgálatában egy olyan Európai Unió számára, amely védi polgárait, értékeit és érdekeit, és hozzájárul a nemzetközi békéhez és biztonsághoz\).](#)

² COM(2020) 605 final.

együttműködés előnyben részesítése és a felelősségteljes űrmagatartás előmozdítása mellett az EU meg fogja erősíteni űrbeli stratégiai helyzetét és autonómiáját. Az űrrendszereket és -szolgáltatásokat reziliensebbé fogja tenni, reagálni fog minden ellenséges tevékenységre vagy fenyegetésre, és tovább fogja fejleszteni a világűrben használható biztonsági és védelmi szolgáltatásokat.

1. ŰRFENYEGETETTSÉGI HELYZETELEMZÉS

1.1. A világűr meghatározása

A világűrnek minden olyan elem a része, amely az űrrendszerek működése és az űralapú szolgáltatások nyújtása szempontjából az EU-ban és a tagállamokban relevanciával bír, például: a külső űrkörnyezet, a különféle releváns pályák és űrjárművek, valamint a hozzájuk tartozó rendszerekkel kapcsolatos információk, a földi és kilövési infrastruktúra, a rádiófrekvenciás kapcsolatok, a felhasználói terminálok és a kibertér. Magában foglalja továbbá a mögöttes ipari világűrágazatot is.

1.2. Űrvédelem és fenyegetések a világűrben

Ellentétben a váratlan műszaki eseményekből, légi balesetekből és természeti veszélyekből eredő biztonsági kockázatokkal, az űrfenyegetések az űrvédelmi képességeken keresztül végrehajtott, szándékosan ellenséges tevékenységek.

Az űrvédelmet a képességek demonstrálására, a versenytársak elrettentésére, űrrendszereik használatának megakadályozására vagy információk előnyök megszerzésére használják. Ezek a keringési pályára állított űrtechnológiai eszközökre, azok támogató földi infrastruktúrájára és a köztük lévő adatkapcsolatokra irányulnak.

Az űrvédelem hatásai az űrrendszerek szándékos megzavarása, lerontása, megsemmisítése, megtevesztése vagy használatának megakadályozása, valamint a megfelelő adatok vizsgálata, manipulálása, kihallgatása vagy lehallgatása, valamint a világűrben a hozzáférés vagy a mozgás szabadságának megtagadása. Az űrvédelem hatásai lehetnek visszafordíthatóak vagy visszafordíthatatlanok.

Az űrvédelmi képességek sokféle formában megjelenhetnek, például űrhajók vagy földi infrastruktúra elleni reakciókinetikai intézkedések³ vagy irányított energia⁴ formájában. Az űrinfrastruktúrát sajátosságai is különösen kiszolgáltatottá teszik a kibertámadásokkal szemben, mind a keringési pályán, mind a földön. Az űrrendszereken túl az űrvédelem a világűrágazat egészét zavarhatja, beleértve a mögöttes szállítói láncokat és a rádiófrekvenciás spektrumot.

Számos harmadik ország fejleszt és tart fenn űrvédelmi képességeket és kapcsolódó doktrínákat. Mivel azonban a legtöbb űrtechnológia kettős felhasználású, az űrfenyegetést nem az űrobjektumok, technológiák vagy űrképességek elkülönített megfigyelésével lehet azonosítani, hanem viselkedésük figyelembevételével.

Az űrfenyegetések felmérése a képességek és a kapcsolódó viselkedések átfogó elemzését igényli a keringési pályán, a földön és a kibertérben, az űrvédelmi képességek alapos ismerete alapján.

---

³ Ide tartozhatnak az ASAT-ok, például a közvetlenül a földről indított rakéták (közvetlen felszálló ASAT), vagy a már keringési pályán lévő űrhajók (koorbitális ASAT), beleértve a robotkarokat vagy lövedékobjektumokat.

⁴ Például az elektronikus hadviselés, a lézerek és más olyan irányított energia, amely megzavarhatja a műholdakat, károsítja fedélzeti elektronikus rendszereiket, vagy megzavarja vagy megsemmisíti a jeleiket, vagy behatol a kommunikációs hálózatokba.

1.3. Az űrfenyegetések közös felfogása felé

A főképvisező irányítása alatt álló egységes információelemzési kapacitás (a továbbiakban: SIAC) a tagállamok katonai és polgári hírszerző szolgálataival együtt növelni fogja az űrfenyegetésekkel és az űrvédelemmel kapcsolatos stratégiai ismereteiket. E stratégiai felfogásnak az Európai Unió űrprogramjait is támogatnia kell, valamint hasznosítania kell a Bizottság által az uniós űrkomponensek nyomon követése révén gyűjtött információkat is.

Következő lépések

- A főképvisező a SIAC támogatásával egy minősített éves űrfenyegetettségi helyzetelemzést készít, amely kitér az űrvédelmi képességek alakulására. Ehhez előnyös lenne az uniós űrkomponensek Bizottság általi nyomon követése is.

2. AZ ŰRRENDSZEREK ÉS -SZOLGÁLTATÁSOK REZILIENCIÁJÁNAK ÉS VÉDELMEINEK FOKOZÁSA AZ EU-BAN

Az EU-ban az űrrendszerek és -szolgáltatások a társadalmi funkciók és a gazdasági tevékenységek számára alapvető szolgáltatásokat nyújtanak. Ezért fokozni kell rezilienciájukat és védetségüket. Az EU a világűr kritikus ágazatként ismeri el a kritikus szervezetek rezilienciájáról szóló (CER-irányelv⁵) és a kiberbiztonságról szóló (NIS2-irányelv⁶) hatályos jogszabályaiban, amelyek a tagállamok – köztük az EU legkülső régiói – és a magánszolgáltatók földi infrastruktúrájára, valamint a távközlési szolgáltatások nyújtására használt műholdakra vonatkoznak⁷. Ennek ellenére a nemzeti űrtechnológiai eszközök rezilienciájának és védelmének szintje tagállamonként eltérő.

2.1. Uniós szintű védelmi keretrendszer az űrrendszerek védelmére, az információmegosztásra és az űrbiztonsági eseményekkel kapcsolatos együttműködésre

Egyes tagállamok nemzeti szabályokat vezettek be az űrműveletek szabályozására, beleértve a védelmi szempontokat is. Közös keret nélkül ezek a szabályok eltérőek lehetnek. Ez az eltérés hatással lehet az EU űriparának versenyképességére és az EU biztonságára.

Az egész EU-ra kiterjedő következetes felfogás biztosítása érdekében, és az űrforgalom-irányítás uniós megközelítéséről szóló közös közleményre⁸ építve a Bizottság fontolóra veszi egy uniós űrjogszabályra vonatkozó javaslat benyújtását. A nemzetbiztonsági

⁵ Az (EU) 2022/2557 irányelv a kritikus szervezetek rezilienciájáról.

⁶ Az (EU) 2022/2555 irányelv az Unió egész területén magas szintű kiberbiztonságot biztosító intézkedésekről, az (EU) 2016/1148 irányelv hatályon kívül helyezéséről.

⁷ Vö. a 2022/2557/EK irányelv (5) preambulumbekzdésével: „[...] A világűrágazat – a vagy a tagállamok által, vagy a magánfelek által tulajdonolt, irányított és üzemeltetett földi infrastruktúrától függő bizonyos szolgáltatások nyújtása tekintetében – az (EU) 2022/2557 irányelv hatálya alá tartozik; következésképpen az Unió űrprogramja részeként az Unió által vagy az Unió nevében tulajdonolt, irányított vagy üzemeltetett infrastruktúra nem tartozik ezen irányelv hatálya alá.”

⁸ JOIN(2022) 4 final.

érdekek védelme mellett egy ilyen jogalkotási javaslat keretét biztosíthat arra, hogy az egész Unióban kollektíven növekedjen az űrrendszerek és -szolgáltatások rezilienciaszintje, valamint a tagállamok közötti koordináció, a távoli stratégiai földi infrastruktúrák helyszíneit, például az EU legkülsőbb régióit is ideértve.

A jogszabály a NIS2- és a CER-irányelvvel együtt átfogó és következetes keretet biztosíthat az EU-ban az űrrendszerek és -szolgáltatások rezilienciája tekintetében. A Bizottság az érdekelt felekkel folytatott konzultáció és a lehetőségek hatásvizsgálatának kiindulópontjaként a meglévő rendszerek bizonyos kulcsfontosságú jellemzőit, valamint adott esetben az alkalmazásuk során nyert tapasztalatokat fogja alapul venni. Például megkövetelhetik a tagállamoktól, hogy azonosítsák az alapvető⁹ űrrendszereket és -szolgáltatásokat. Ide tartozhatnak a szállítói lánc főbb szereplői, a kritikus űrszolgáltatások rezilienciája közös minimális szintjének meghatározása és végrehajtása, valamint összehangolt nemzeti felkészülési és rezilienciatervek és veszélyhelyzeti protokollok kidolgozása. A kezdeményezés kiterjedhet a biztonsági megfigyelőközpontok fejlesztésére is, a biztonsági események szisztematikus bejelentésének lehetővé tétele céljából.

A Bizottság mérlegelhet olyan követelményeket is, amelyek biztosítják, hogy a védelem minden alapvető szolgáltatást nyújtó űrrendszerben tervezett legyen, a kiberbiztonságot is ideértve. Javasolhatja, hogy a vonatkozó biztonsági szabványok e rendszerek korai tervezési szakaszába módszeresebben kerüljenek beépítésre.

Ezen túlmenően a Bizottság ösztönözné az űrtechnológiai eszközöket vagy azok szállítói láncát megcélzó fenyegetésekkel kapcsolatos információcserét, a megfelelő biztonsági műveleti központok (SOC) számára hasznosítható információkra összpontosítva. Az Európai Unió Űrprogramügynöksége (a továbbiakban: EUSPA) biztosítaná az összes uniós űrprogram következetes biztonsági ellenőrzését, a Galileóval kapcsolatos tapasztalataira építve. Az EUSPA kulcsszerepet fog betölteni az Unió űrbiztonsági megfigyelő és műveleti központjaként, szorosan együttműködve a Bizottsággal, az európai intézmények, szervek és hivatalok számítógépes vészhelyzeteket elhárító csoportjával (CERT-EU) és az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökségével (ENISA)¹⁰. Kérésre segítséget nyújthat a tagállami alapvető űrrendszerek és -szolgáltatások üzemeltetőinek is.

Az űrszolgáltatásokat állami és magánszolgáltatók nyújtják, a New Space¹¹ egyre növekvő és dinamikus szerepe mellett. A vonatkozó biztonsági információk megosztásához, a

---

⁹ Alapvetőnek a gazdasági tevékenységek működése, valamint a tagállamok biztonsága és védelme szempontjából kulcsfontosságú rendszerek és szolgáltatások tekintendők.

¹⁰ <https://www.enisa.europa.eu/>

¹¹ A New Space a kialakulóban lévő magán űrpart minősíti, egy sor technológiai trend- és üzleti modellinnováció által vezérelten, és elvezet az űrrendszerek költségeinek csökkenéséhez, rövidebb szállítási életciklusokhoz és nagyobb kockázatvállaláshoz.

fellépések összehangolásához és az uniós együttműködés megkönnyítéséhez az alapvető ürszolgáltatások közös értelmezése szükséges.

Egy ilyen lehetséges jogalkotási javaslat kiegészítéseként a Bizottság fel fogja hívni a figyelmet a reziliencia-intézkedésekkel kapcsolatos bevált módszerek kereskedelmi szervezetek körében történő cseréjére és elő fogja azt segíteni, a kibertérrel kapcsolatos módszereket is ideértve. Az említett támogató intézkedések különösen fontosak lesznek a kkv-k számára, beleértve a New Space-t is. Ebben az összefüggésben a Bizottság az EUSPA támogatásával fontolóra fogja venni egy információmegosztó és -elemző központ (ISAC) létrehozását, amely egybefogja a kereskedelmi szervezeteket és az érintett állami szervezetet, beleértve esetlegesen az Európai Űrügynökséget (a továbbiakban: ESA).

Ezen túlmenően a NIS2-irányelv és a készülő kiberrezisztenciáról szóló jogszabály¹², valamint más meglévő kiberbiztonsági keretrendszerek¹³ végrehajtása ösztönözni fogja az űrben használt kritikus digitális termékekre a kiberbiztonsági követelmények átvételét. A világűrre vonatkozó konkrét kiberbiztonsági szabványok és eljárások adott esetben megvizsgálhatók az uniós űrjogszabály keretében.

Végezetül, kulcsfontosságú az Unió részéről a határozottabb irányító szerep a szabványok kidolgozásában és a megfelelőbb képviselő a nemzetközi szabványügyi szervezetekben, különösen az EU és tagállamai biztonsági érdekeinek védelme céljából. Szorgalmazni fogják az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének (NATO) előírásaival való összhangot.

2.2. Az uniós űragazat technológiai szuverenitásának erősítése

Az űrinfrastruktúra rezilienciájának növelése és az ellátásbiztonság¹⁴ garantálása céljából az Unió erősíteni fogja technológiai szuverenitását – a harmadik országoktól való stratégiai függőségek csökkentésével és a kritikus ipari értékláncok rezilienciájának növelésével.

Ennek érdekében teljes összehangolásra kerül a Horizont Európa és az Európai Védelmi Alap (a továbbiakban: EDF)¹⁵. A Bizottság, az Európai Védelmi Ügynökség (a továbbiakban: EDA) és az ESA fogja koordinálni és szinkronizálni a kritikus űrtechnológiákkal kapcsolatos tevékenységeket, az újjáélesztett közös munkacsoportra (a továbbiakban: JTF)¹⁶ építve. Ehhez a munkához meglévő szakértelmével az EUSPA is hozzájárulhat. A JTF tevékenységeit a Kritikus Technológiák Uniós Megfigyelőközpontja is hasznosítani fogja¹⁷.

A JTF és a Kritikus Technológiák Uniós Megfigyelőközpontja tevékenysége alapján a Bizottság a tagállamokkal és az iparral együtt fel fogja mérni, hogy szükség van-e új ipari szövetségek létrehozására az űr- és védelem szempontjából releváns technológiákkal kapcsolatban, az uniós versenyszabályokkal összhangban. A közös európai érdeket

---

¹² Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a digitális elemeket tartalmazó termékekre vonatkozó horizontális kiberbiztonsági követelményekről és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról, COM(2022) 454 final.

¹³ Ez jelenleg a rádióberendezésekről szóló irányelvhez 2021 októberében elfogadott felhatalmazáson alapuló rendeletet foglalja magában, amely a vezetékek nélküli eszközök gyártói számára kötelezettségeket ír elő az eszközök kiberbiztonságának, a magánélet védelme és a csalás elleni védelem szintjének javítására.

¹⁴ Ennek része a nyers, feldolgozott és fejlett anyagokhoz való hozzáférés.

¹⁵ Beleértve a prekursor programjait, az Európai Védelmi Ipari Fejlesztési Programot (EDIDP) és a védelmi kutatásra irányuló előkészítő intézkedést (PADR).

¹⁶ A Bizottság, az ESA és az EDA európai függetlenség szempontjából kritikus űrtechnológiákkal foglalkozó közös munkacsoportját 2008-ban hozták létre.

¹⁷ COM(2021) 70 final.

Az Űrprogram, az EDF és a Horizont Európa, valamint a tagállamok együttműködési projektjei és programjai támogatják a rezilienciával kapcsolatos képességek technológiai érlelését. A programozásban és a finanszírozásban további szinergiák kialakítása biztosíthatja a technológiai fejlesztések folyamatosságát egészen a rendszerekig. Az uniós űrrendszerek védelmének és rezilienciájának megerősítése érdekében a Bizottság előmozdítja a közös programozást a vonatkozó uniós programok közötti fokozott koordinációval.

A Bizottság folytatja az együttműködést az ESA-val az uniós űrtechnológiák fejlesztése terén, a védelmi vonatkozású technológiákra is kiterjedően. E szerepkör erősítése érdekében alapvető fontosságú, hogy az ESA megfelelő intézkedéseket és mechanizmusokat vezessen be az EU és tagállamai biztonsági érdekeinek védelmének biztosítására. A szoros együttműködés biztosítani fogja a tevékenységek egymást kiegészítő jellegét és szinkronizálását.

Az EU biztonságának garantálása a szállítói láncok védelmére is hagyatkozik. Ennek érdekében már léteznek bizonyos ellenőrzések, ilyen a kettős felhasználású termékek exportjának ellenőrzése és a közvetlen külföldi befektetések (a továbbiakban: FDI)²⁰ átvilágítása. A Bizottság 2023 októberéig fogja értékelni az FDI átvilágításról szóló rendeletet²¹.

6

kockázatot jelentő külföldi befektetéseknek kiszolgáltatott helyzetbe kerülhetnek, valamint az ellátás biztonságát is. Kockázatsökkentő intézkedésként a legkritikusabb technológiák és alkatrészek több helyről történő beszerzése csökkenti az egyes külföldi felvásárlások jelentette kockázatokat és biztosítja a belső versenyképességet.

Ezenkívül az EU biztonságának és stratégiai érdekeinek védelmében olyan beszerzési szabályokra van szükség, amelyek az ellátás biztonságát teljes mértékben garantálják. A Bizottság gondoskodni fog arról, hogy az uniós versenyszabályokat és a nemzetközi kereskedelmi eszközöket maradéktalanul alkalmazzák az Unió ür- és védelmi ágazata előtt álló új kihívások – például a torzító hatású külföldi támogatások kockázata – kezelése érdekében. Ennek magában kell foglalnia az ezekben az ágazatokban tevékenykedő egyes uniós vállalatok olyan felvásárlásának vizsgálatát, amelyet harmadik országok illegális támogatásai segíthetnek elő. A külföldi támogatások által okozott torzulások orvoslására szükség esetén a felvásárlás megtiltása vagy az érintett társaságok részéről kötelező érvényű kötelezettségvállalás is szóba jöhet.²²

2.4. A képességek fejlesztése, beleértve az Unió autonóm hozzáférését a világűrhez, a reziliencia növelése érdekében

Számos olyan képesség létezik, amely növelheti az űrendszerek és -szolgáltatások rezilienciáját, mint például az önvédelmi infrastruktúra, a sokoldalú és intelligens indítóállványok, a világűr-megfigyelési szolgáltatások, a pályán mozgó szervizelés és az űrszolgáltatásoknak szentelt, biztonságos szuverén felhő. Az említett képességek erősebbé tehetik az űrtechnológiai eszközöket, azokat jobban megvédhetik, meghosszabbíthatják élettartamukat vagy gyorsan lecserélhetővé teszik azokat.

Az Unió világűrhez való autonóm hozzáférése elengedhetetlen az EU űrinfrastruktúrájának rezilienciája szempontjából, ideértve a konstellációk feltöltését, az egyes műholdak cseréjét vagy a jövőbeli konstellációk telepítését.

A világűrhez való hozzáférés reakálási képessége és sokoldalúsága elengedhetetlen a növekvő katonai és védelmi igények kielégítéséhez. A jelenlegi indítási képességek megszilárdításán túl ösztönözni kell az indítórendszerek fejlesztését az EU-ban, ideértve a mikro- és újrafelhasználható hordozórakétákat, valamint az agilis gyártóipart. A Bizottság ösztönözni fogja a műholdak és az intelligens indítórendszerek közötti szabványosított (biztonsági szempontokat lefedő) interfészek fejlesztését, a jövőbeni műholdak interoperabilitásának és az űrmegoldásokhoz való hozzáférésnek a biztosítása, valamint az innovatív pályán belüli szállítási megoldások fejlesztésének támogatása céljából. Teljes mértékben ki kell használni a világűrhez való autonóm hozzáférés szempontjából fontos legkülső uniós régiókban rejlő lehetőségeket.

Következő lépések

- Az Unión belüli űrműveletek és -szolgáltatások védelmének és rezilienciájának, valamint biztonsága és fenntarthatósága fokozása érdekében a Bizottság fontolóra fog venni egy uniós űrjogszabályra irányuló javaslatot. Ösztönözni fogja a

---

²² Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a belső piacot torzító külföldi támogatásokról.

rezilienciát növelő intézkedések kidolgozását az EU-ban, elősegíti az incidensekkel kapcsolatos információcserét, valamint a határokon átnyúló koordinációt és együttműködést.

- 2023 végéig a Bizottság az EUSPA támogatásával információmegosztó és elemző központot (EU Space ISAC) fog létrehozni az uniós (upstream és downstream) űrpari képességei rezilienciájának megerősítésére, beleértve a New Space-t is.
- 2024 közepéig a Bizottság a főképviselő felügyelete alatt álló EDA-val és az ESA-val szorosan együttműködve ütemtervet fog javasolni az EU-ban és az Európai Unió űrprogramjai keretében folyó és jövőbeli űrprojektek szempontjából kritikus technológiáktól való stratégiai függőségek csökkentésére.
- A Bizottság közös programozást fog kidolgozni az EDF, az Európai Unió űrprogramja és a Horizont Európa között az űrrendszerek rezilienciája szempontjából lényeges képességek fejlesztésének felgyorsítása céljából.
- A Bizottság a jövőbeli kezdeményezéseiben módszeresen figyelembe fogja venni az űrbeli és védelmi igényeket, beleértve az ipari szövetségek létrehozása szükségességének értékelését.
- A Bizottság gondoskodni fog arról, hogy a szélesebb körű uniós kezdeményezéseket, köztük a csipekről szóló jogszabályt és a kritikus nyersanyagokról szóló jogszabályt olyan módon alkalmazzák, hogy az erősítse az ellátás biztonságát, valamint az űrrendszerek és -szolgáltatások rezilienciáját.
- A Bizottság intézkedéseket fog hozni annak érdekében, hogy ösztönözze az EU űrhöz való intelligens és sokoldalú hozzáférését az új uniós hordozórakéta-rendszerek fellendítésével, az EU űrhöz való hosszú távú autonóm hozzáférésének biztosítására irányuló előkészítő intézkedésekre való javaslatlétellel, valamint különösen a biztonsági és védelmi szükségletek tagállamokkal közös rendezésével.

3. REAGÁLÁS AZ ŰRFENYEGETÉSEKRE

Tekintettel az űrfenyegetések növekedésére és az űrvédelemre, fokozni kell a világűrben a fenyegetésészlelési, -jellemzési és -hozzárendelési képességet, valamint az arra időben, arányosan és koherens módon való reagálási képességet nemzeti és uniós szinten egyaránt.

3.1. Az űrfenyegetések észlelése és jellemzése

Az űrfenyegetésre való uniós reagálás megköveteli, hogy adott esetben mind az EU, mind a tagállamok időben hozzáférjenek a pontos és fellépést lehetővé tevő információkhoz döntéseik alátámasztása érdekében.

Amellett, hogy rendszeresen frissíteni kell az űrfenyegetettségi helyzetelemzést, közel valós időben kell összegyűjteni és elemezni kell az űrrendszereket érintő azon biztonsági eseményeket, amelyek űrfenyegetést jelezhetnek. Az Európai Unió űrprogramjának nyomon követése során gyűjtött védelmi információk kiegészítéseként az EU űrjogszabálya révén információcsere-hálózatot lehetne létrehozni, amely az EUSPA-n keresztül biztosítaná e gyenge jelek elemzésének és jelentésének első szintjét.

Az EU-nak és tagállamainak a külső űrkörnyezetben tapasztalható felelőtlen vagy ellenséges magatartások kezelése érdekében közös felfogást kell kialakítaniuk a keringési pályán kialakult általános helyzetről.

A világűrrel kapcsolatos helyzetismeret (a továbbiakban: SDA) a jelentős űrobjektumok közel valós időben történő észleléséből, azonosításából és jellemzéséből, viselkedésük leírásából és megértéséből tevődik össze²³, és összekapcsolja ezeket az információkat a mögöttes doktrínákkal és a kapcsolódó űrrendszerekkel. Az SDA valós időben táplálja be az űrparancsok *felismert űrképeit*, az űrmanőverekre és szándékokra vonatkozó hírszerzési információkra támaszkodva.

Az SDA kulcsfontosságú a keringési pályán jelentkező űrbeli fenyegetések hozzárendelésében és a lehetséges uniós reagálás kiváltásában. A megfelelő képességekkel rendelkező és azokat fejlesztő tagállamoknak biztosítaniuk kell a szükséges SDA-szolgáltatásokat az EU számára, annak a világűrben fennálló stratégiai autonómiája biztosítására.

3.2. Ellenséges viselkedések hozzárendelése és az azokra való reagálás a világűr műveleti terület vonatkozásában

Egy űrfenyegetés valamely harmadik országhoz való hozzárendelése és a lehetséges reagálásra vonatkozó döntés erősen politikai töltetű.

Az űrprogram keretében telepített, üzemeltetett és használt rendszerek és szolgáltatások biztonságáról szóló tanácsi határozat²⁴ állapítja meg azokat az operatív rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik az EU számára²⁵ a fenyegetéseknek az Európai Unió űrprogramjában felállított rendszerekhez és szolgáltatásokhoz való hozzárendelését és azokon keresztül a fenyegetésekre való reagálást, ha azok az EU és/vagy tagállamai biztonságát érintenék. A határozat lehetőséget biztosít a főképviselő számára sürgős ideiglenes intézkedések meghozatalára. Az Európai Külügyi Szolgálat (a továbbiakban: EKSZ) működteti a határozat végrehajtását támogató űrfenyegetés-elhárító rendszert.

A növekvő fenyegetésekre figyelemmel a főképviselő javasolja a tanácsi határozat módosítását, hogy az az EU világűrbeli reagálásának sarokkövévé válhasson.

A határozat hatályát ki kell terjeszteni a világűrűt fenyegető olyan veszélyekre, amelyek érinthetik az Unió biztonságát. Az űrfenyegetés-elhárító rendszer uniós szinten fogadhatná az űrbiztonsági eseményeket az űrprogram biztonsági megfigyelő központján és az SDA szolgáltatásain keresztül. Partnerségre lépne a SIAC-kel az űrfenyegetések hozzárendelésének és a megfelelő reagálásnak a támogatására.

---

²³ Beleértve a manővereket és a hasznos teherre vonatkozó műveleteket.

²⁴ A Tanács (KKBP) 2021/698 határozata (2021. április 30.) az uniós űrprogram keretében kiépített, üzemeltetett és használt, az Unió biztonságát esetleg befolyásoló rendszerek és szolgáltatások biztonságáról és a 2014/496/KKBP tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről.

²⁵ A főképviselő javaslata alapján a Tanács egyhangú határozatával.

A kiberdiplomáciai eszköztárat és a hibrid eszköztárat kiegészítve a módosított tanácsi határozat egy külön erre a célra szolgáló eszköztár mozgósítását is lehetővé tenné. A reagálás részeként a vonatkozó uniós eszközök körébe az alábbiak tartozhatnak:

- műszaki szinten az ürrendszerek biztonsági kialakításának részeként kidolgozott, meghatározott operatív reagálási módozatok alkalmazása,
- diplomáciai szinten a többoldalú fórumokon folytatott megbeszélések, tájékoztatás megfelelő csatornákon keresztül, valamint az EU és a tagállamok úrkutatással kapcsolatos felelőtlen magatartások megelőzését és azokra való reagálást célzó nyilatkozatai,
- gazdasági szintű eszközök, beleértve a szankciókat²⁶.

Az Európai Unió Katonai Törzse emellett előkészítené a katonai hozzájárulást a világűr területén az uniós reagáláshoz.

A közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) keretében egy horizontális csoport létrehozása lehetővé tenné a vonatkozó szakértelem azonnali mozgósítását ürfenyegetés észlelésekor. A csoport támogatná a Tanácsot az ürfenyegetésekre való reagálásában, ideértve azok hozzárendelését is.

Bármely tagállam felhívhatja az EU-Szerződésekben rögzített kölcsönös segítségnyújtási záradékot (az Európai Unióról szóló szerződés 42. cikkének (7) bekezdése), ha valamely ürfenyegetés vagy biztonsági esemény felér a területe elleni fegyveres támadással.

3.3. Ürgyakorlatok a készenlét és az interoperabilitás érdekében

A főképviselő a Bizottsággal és a tagállamokkal közösen rendszeres gyakorlatokat fog szervezni a világűrben, vagy világűr komponens is tartalmazó gyakorlatokat az alábbi célokból:

- az EU ürfenyegetésekre való reagálásának tesztelése, fejlesztése és validálása,
- konkrét szolidaritási mechanizmusok tesztelése és feltárása az űrből érkező támadások vagy az ürrendszereket érő fenyegetések esetén, valamint
- szinergiák kialakítása partnerekkel és szövetségesekkel az űrbiztonság és -védelem terén.

Következő lépések

- A főképviselő és a Bizottság az SDA-képességekkel rendelkező tagállamokkal együtt megvizsgálja az SDA felhasználásának módozatait az uniós reagálás támogatásának szempontjából.
- A főképviselő javaslatot fog tenni a (KKBP) 2021/698 tanácsi határozat módosítására a világűrben felmerülő minden olyan fenyegetésre való reagálás érdekében, amely hatással lehet az EU és tagállamai biztonságára, abból a célból, hogy az összes rendelkezésre álló uniós eszköz gyorsan mozgósítható legyen, javítva ezzel az ürfenyegetés-elhárító rendszert.

---

²⁶ A Bizottság javaslatot tehet a hatáskörébe tartozó kiegészítő gazdasági intézkedésekre, például az exportellenőrzési követelményekre.

- A főképviselő, a Bizottság és a tagállamok részt vesznek a megfelelő ürgyakorlatokban, azok kidolgozásában és lebonyolításában, beleértve a szolidaritási mechanizmusok használatát.

4. A VILÁGŰR BIZTONSÁGI ÉS VÉDELMI CÉLÚ HASZNÁLATÁNAK FOKOZÁSA

Az űrendszerek és -szolgáltatások egyre hangsúlyosabb szerepet töltenek be a védelem és a biztonság támogatásában. Az Unió és tagállamai stratégiai autonómiájának növelése érdekében továbbfejlesztik az uniós űrprogramok és a kereskedelmi szervezetek által nyújtott kettős felhasználású szolgáltatásokat, beleértve a New Space-t is.

4.1. A biztonságot és védelmet támogató uniós űrendszerek és -szolgáltatások

Az EU űr-, védelmi és biztonsági kezdeményezései közötti módszeresebb kölcsönös inspiráció elősegítené a kettős felhasználású uniós űrkomponensek kifejlesztését, egy átfogó képesség-vezérelt megközelítés keretében figyelembe véve a védelmi és biztonsági igényeket²⁷.

A biztonsági és védelmi képességeket támogathatják az EU űrkutatási kiemelt kezdeményezései. Ezért fel kell tárni, hogy azok milyen mértékben tudnak biztonságos és megbízható szolgáltatásokat nyújtani.

Az uniós űrprogramok civil jellegének tiszteletben tartása mellett a biztonság szempontjából érzékeny szolgáltatások, alkalmazások és adatok nyújtására egyedi és testre szabott szabályokat hoznak létre abból a célból, hogy a megfelelő szintű bizalom biztosított legyen a biztonsági és védelmi felhasználók számára (ilyenek például az elsőbbségi jogok és hozzáférés ellenőrzése – ideértve a katonai műveletekkel összefüggésben a kérések anonimizálását, a terjesztési szabályzat korlátozását).

A Bizottság katonai és biztonsági felhasználói követelményeket fog beépíteni a vonatkozó új uniós űrendszerek tervezésébe és a vonatkozó meglévő rendszerek korszerűsítésébe. Az illetékes uniós ügynökségek, nevezetesen az EDA és az EUSPA támogatására fog támaszkodni. Az EDA továbbra is kulcsszerepet fog betölteni a katonai követelmények meghatározásában²⁸, a képességi prioritások meghatározásában és a tagállamok közötti együttműködés előmozdításában, többek között az űrvédelmi fórumon keresztül. Az EUSPA támogatni fogja a védelmi vonatkozású igények azonosítását, a kettős felhasználású rendszerek és szolgáltatások akkreditációját és kiaknázását. Ezen túlmenően az Európai Unió Katonai Törzse tovább fogja vinni azokat a koncepcionális fejlesztéseket, amelyek katonai szinten szükségesek az űrnek az EU műveleti tevékenységei során történő felhasználásához.

Az uniós űrprogramok jövőbeli fejlesztésének előkészítése során a Bizottság a tagállamokkal szoros együttműködésben figyelembe veszi a hosszú (2035-ig terjedő) távú védelmi és biztonsági felhasználói követelményeket. A Bizottság mérlegelni fogja a

²⁷ Cselekvési terv a polgári, a védelmi és az űripár közötti szinergiákról.

²⁸ Az EDA hozzájárult az Európai Unió űrprogramjának GOVSATCOM és világűr-megfigyelési (SSA) összetevőire vonatkozó katonai felhasználói követelmények meghatározásához.

rendszerek interoperabilitását és a hasznos teher átvitelének lehetőségeit a védelem, valamint a meglévő vagy jövőbeli űrrendszerek biztonsága szempontjából.

Ennek érdekében az EDF-en keresztül ösztönözni fogják a szinergiákat, hogy a védelmi kutatás és fejlesztés felgyorsíthassa a védelmi szolgáltatásokat lehetővé tevő hasznos terhek telepítését. Emellett az uniós űrprogramok által lehetővé tett különböző kormányzati szolgáltatásokat is következetesen működtetni és hasznosítani fogják.

4.1.1. Helymeghatározás, navigáció és időmeghatározás (PNT)

A reziliens PNT-szolgáltatások – mint például a Galileo kormányzati ellenőrzésű szolgáltatás (a továbbiakban: PRS) – kritikus támogató eszközei a katonai műveleteknek. A PRS és a keringési pályán komplementer hasznos terhek folyamatos változása azt robusztusabbá teszi. A PESCO-projektekre, mint például az uniós rádiónavigációs rendszerre (EURAS) vagy a jövőbeni védelmi navigációs hadviselésre (NAVWAR) építve a megfigyelési képességek lehetővé teszik a konszolidált helyzetkép kialakítását, és azon helyzetek megoldását, amikor a PRS-hez való hozzáférés vitatott. Ebben az összefüggésben az EDF támogatja a PRS-hez való korlátlan és megszakítás nélküli hozzáféréshez kapcsolódó tevékenységeket világszerte, az EU PNT-képességei biztonsági és védelmi összetevőjének megerősítése érdekében.

4.1.2. Föld-megfigyelés

Az űralapú Föld-megfigyelés támogatja az autonóm értékelést és döntéshozatalt. A biztonság és a védelem kulcsfontosságú támogató eszköze. Bebizonyosodott, hogy döntő az ukrán fegyveres erők számára az orosz támadásoknak való ellenállásban.

A SatCen egyedülálló térinformatikai hírszerzési elemzőképességet biztosít az EU és tagállamai magas szintű döntéshozatalának és fellépésének támogatására, egyben támogatja az uniós szakpolitikákat.

Bár a Kopernikusz biztonsági szolgáltatásokat nyújt, nem úgy tervezték, hogy kifejezetten megfeleljen a védelmi követelményeknek.

Ezért a Kopernikusz-szolgáltatások fejlődésének részeként, és amint az a tagállamoknak már bemutatásra került, egy uniós Föld-megfigyelési kormányzati szolgáltatás hasznos lenne egy teljesen megbízható, rendkívül reziliens és folyamatosan elérhető helyzetfelismerő szolgáltatás nyújtásához. A hozzáadott érték megteremtése érdekében kiegészítené a nemzeti, kereskedelmi és európai műholdas képalkotó infrastruktúrát, például új érzékelők, gyakori ismételt látogatások és fejlett feldolgozási technikák révén²⁹. A Bizottság fokozatosan fogja végrehajtani a Kopernikusz-szolgáltatások e fejlesztését, kezdve a folyó űrprogram kísérleti projektjével.

Az ilyen szolgáltatás fejlesztése a SatCen és az EUSPA egymást kiegészítő jellegét fogja elősegíteni. Szakértelmére építve az EUSPA a Bizottság felügyelete alatt kulcsszerepet fog betölteni a jövőbeni rendszer űrszegmensének biztonsági akkreditációjában, biztonsági ellenőrzésében és szerződések végrehajtásában. A SatCen kulcsszerepet fog kapni a

---

²⁹ Az EDF kutatási és fejlesztési (K+F) tevékenységeit fogja hasznosítani, beleértve a fejlett hasznos teher-technológiákat és adatfeldolgozási technikákat, és a jövőben rendkívül reaktív kis műholdakkal egészül ki az űralapú hírszerzés, megfigyelés és felderítés céljára. Meg fogják vizsgálni a PESCO-projektekkel, például a kormányzati műholdfelvételek megosztására szolgáló közös platformmal (CoHGI) való szinergiákat.

térinformatikai hírszerzés terén a felhasználói igények azonosításában, valamint az érzékeny termékek és szolgáltatások terjesztésében.

4.1.3. Biztonságos kommunikáció

A biztonságos és rendkívül reziliens kommunikációs szolgáltatásokhoz való megszakítás nélküli, globális hozzáférés segítőleg hathat a védelmi és biztonsági küldetéseknél és műveleteknél. Az állami műholdas kommunikáció regionális tagállami eszközei mellett az IRIS² olyan hozzáadott értékű szolgáltatásokat fog nyújtani, mint az anonim használat, az alacsony késleltetési idő és a rugalmasság. A tagállamok a Galileo PRS-ben alkalmazottakkal egyenértékű mechanizmusok révén tényleges ellenőrzést gyakorolhatnak majd.

Az IRIS²-szolgáltatások részét fogják képezni olyan űrbeli adatátviteli eszközök, amelyek képesek tartósan és biztonságosan összekapcsolni a tagállamok űrképességeit (beleértve a védelmet is). Ezeket a szolgáltatásokat az űralapú nemzeti vagy többnemzetiségű védelmi képességek, például a Föld-megfigyelő rendszerek tudják használni operatív hatékonyságuk javítására. A Bizottság teljes mértékben ki fogja aknázni a küszöbön álló alacsony magasságú Föld körüli pályás (LEO) konstellációkat új képességekhez, beleértve az olyan kibővített szolgáltatásokat, amelyek hasznosak lehetnek a katonaság számára azáltal, hogy hasznos teher átvitelét kínálják. A Bizottság tovább vizsgálja, hogy az IRIS² milyen mértékben tudja támogatni egy uniós kritikus kommunikációs rendszer létrehozását³⁰.

Az EDF a felhasználói szegmenst célzó intézkedések révén támogatja az IRIS²-n keresztül megvalósítható, reziliens űralapú kommunikáció³¹ technológiai építőelemeinek fejlesztését és a védelmi végfelhasználók körében való elterjedésüket (pl. az interfészek szabványosításával a szárazföldi, tengeri és légi járművekbe való beépítésük megkönnyítése érdekében³²).

4.1.4. A világűrrel kapcsolatos helyzetismeret, valamint űrmegfigyelés és a Föld körüli pályán haladó objektumok nyomon követése

A világűrrel kapcsolatos helyzetismeret (SDA) és a már meglévő uniós űrmegfigyelési és a Föld körüli pályán haladó objektumok nyomonkövetési (a továbbiakban: SST) rendszere között erős a szinergia az űrobjektumok dedikált érzékelőkkel történő észlelése céljából.

A fejlett ütközéselkerülő manőverek, valamint a széttöredezettség és az újbóli belépés elemzése pontosságának megerősítése érdekében az SST teljesítményének növelésére van szükség. Az SDA-t fejlesztő tagállamok – amelyek egyben SST-partnerek is – ezért az Európai Unió űrprogramjának SST-elemén keresztül élvezhetik a nagyobb teljesítményű SST-eszközök, köztük a védelmi eszközök előnyeit a kisebb és agilisabb űrhajók észlelésére és nyomon követésére. Az SDA támogatásához további érzékelőkre, valamint védelmi elemzési és hírszerzési képességekre lesz szükség.

---

³⁰ Egy olyan földi szélessávú rendszer, amelyet a tagállamok következő generációs kommunikációs rendszereinek összekapcsolására terveztek civil biztonsági és védelmi szervezetek számára, lehetővé téve az egész EU-ban és a schengeni országokban való működést, a Horizont 2020 BroadMap és BroadWay projektje, valamint a Belső Biztonsági Alap BroadNet előkészítési projektje alapján.

³¹ EDF-2021-SPACE-D-EPW.

³² EDIDP –DA-ESSOR.

Az uniós költségvetés támogathatja a tagállamokat az SDA-érzékelők és -kéességek fejlesztésében, amennyiben:

- biztosított a kiegészítő jelleg az SST-t támogató, meglévő mechanizmussal, valamint
- az SDA-információk és -szolgáltatások szükséges áramlása elérhetővé válik az EU ürfenyegetettségre adott válaszához támogatásához, beleértve az uniós műholdak védelmét is.

Az SDA-támogatásban részesülő SST-partnerek pedig az űrhajók azonosításának javításával segítenék az SST fejlesztését, és ezzel hozzájárulnának az űrobjektumok autonóm uniós katalógusához, amely az Európai Unió űrprogramjának egyik célkitűzése.

4.2. Az innováció és a versenyképesség támogatása

A nagy ipari szereplők mellett a New Space egyre nagyobb szerepet játszik a szolgáltatásnyújtásban, a biztonság és a védelem területén is. Új ötleteket, megoldásokat, forradalmi technológiákat és hatékony ipari folyamatokat javasolhat, amelyek a biztonságot és a védelmet is tudják támogatni. A tagállamok egyre inkább támaszkodnak kereskedelmi szolgáltatásokra a nemzeti eszközök kiegészítése, új képességek tesztelése vagy állami eszközök fejlesztése érdekében.

A versenyképes ipar elengedhetetlen az EU rezilienciájának és képességeinek erősítéséhez. A Bizottság a CASSINI program³³ támogatásával fogja ösztönözni a New Space kapacitásbővítést az EU-ban. Ez magában foglalja a referenciaügylet szerződések módszeresebb fejlesztését, a támogatások–kölcsonök–saját tőke további mozgósítását az Európai Innovációs Tanács, az Európai Beruházási Bank, az Európai Beruházási Alap támogatásával, az EU Védelmi Innovációs Rendszerével való szinergiákat, valamint évente űr/védelmi ötletbörzék és kihívások szervezését.

A Bizottság ösztönözni fogja az űrkutatással, biztonsággal és védelemmel kapcsolatos induló vállalkozások közötti együttműködést a kutatás és fejlesztés területén. A Horizont Európa támogatásával kifejlesztett technológiák – például a kvantum-űrgravimetria, a keringési pályán nyújtott szolgáltatások vagy a világűrhez való hozzáférés fejlesztése – védelmi célokra továbbfejleszthetők. A Bizottság a Galileo program pályára állítási és tesztelési/demonstrációs programját kiterjeszti a biztonsági és védelmi felhasználók számára releváns űrtechnológiákra. Az EDA űrkutatással foglalkozó képességtechnológiai csoportja szintén elősegíti a tagállamok és iparágak közötti együttműködést az űrkutatás terén.

4.3. Készségfejlesztés, oktatás és képzés

Mind az EU, mind a tagállamai szakértelemhiánnyal küzdenek az űrbiztonság és az űrvédelem terén. A Bizottság és a főképvisező mobilizálni fogja a meglévő eszközöket a képzés, a továbbképzés és az átképzés támogatása érdekében.

A tagállami igények kielégítése érdekében az EDA feltérképezi az űrbiztonsággal és -védelemmel kapcsolatos összes uniós és nemzeti oktatási és képzési tevékenységet, a mind a szakpolitika-tervezés, mind pedig technikai szinten releváns készségek fejlesztése

---

³³ A CASSINI az Európai Bizottság kezdeményezése az űripari vállalkozók, induló vállalkozások és kkv-k támogatására, https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space-policy/space-entrepreneurship-initiative-cassini_en

érdekében. Az Európai Biztonsági és Védelmi Főiskolával (a továbbiakban: ESDC) szoros együttműködésben előmozdítja a bevált módszerek cseréjét és tanterveket határoz meg.

Az iparági igények kielégítése érdekében a Bizottság hozzá fog járulni az űripar területén a továbbképzéshez és átképzéséhez, különösen az űrbiztonságra és -védelemre összpontosítva, egyben törekedve a nők részvételének növelésére is³⁴. Támogatni fogja az uniós, nemzeti és regionális szinten szervezett konkrét kezdeményezéseket. Az űrrepülés és a védelmi készségek terén az európai készségfejlesztési paktum meglévő nagyszabású partnerségére fog építeni³⁵. Együtt fog működni az érdekelt felekkel egy olyan új, nagy léptékű partnerség kidolgozásán is, amely tovább erősíti a hallgatók és a szakemberek feldolgozóipar által igényelt továbbképzési és átképzési tevékenységeit, ideértve a képzett munkavállalók iránti többletigények fedezését. A Bizottság az EUSPA támogatásával fogja fejleszteni az uniós Űrakadémiát a védelemhez kapcsolódó űrfejlesztési programok létrehozása érdekében.

Következő lépések

Az űrrendszerek és -szolgáltatások védelmi célú felhasználásának fokozása érdekében:

- 2024 végéig a Bizottság a főképviselővel szoros együttműködésben kísérleti projektet javasol az uniós reagálást támogató kezdeti SDA-szolgáltatások nyújtására, valamint az űrprogram SST-alkomponensével fennálló szinergiák feltárására, jövőbeli fejlesztések céljából.
- A jövőbeli uniós űrprogramok kidolgozásakor a Bizottság az EDA támogatásával figyelembe fogja venni az űralapú védelmi szolgáltatásokkal szemben hosszú távon (2035-ig terjedő) támasztott katonai követelményeket.
- A Bizottság az IRIS² szolgáltatási portfóliójának meghatározásakor mérlegelni fogja a katonai igényeket és követelményeket.
- Az EU és tagállamai autonóm döntéshozatalának és fellépésének támogatása érdekében a Bizottság munkájának célja egy új Kopernikusz kormányzati szolgáltatás fokozatos felállítása, egy kísérleti projekttel kezdve. Ez a SatCen és az EUSPA egymást kiegészítő szerepére fog építeni.
- A Bizottság ösztönözni fogja az űrkutatással, biztonsággal és védelemmel foglalkozó induló vállalkozások közötti együttműködést a biztonság és a védelem területén forradalmi szolgáltatások kifejlesztése érdekében.
- 2024 végéig a főképviselőnek és a Bizottságnak az EDA, az EUSPA és az ESDC támogatásával a biztonsági és védelmi űrszolgáltatások további fejlesztése érdekében javítania kell a közigazgatás és az ipar készségeit, többek között a következőkön keresztül: az űrbiztonsági és védelmi képzési tevékenységek feltérképezése, valamint a downstream űragazat képzése, beleértve egy új nagyszabású partnerség létrehozását is.

³⁴ „Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020-2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia” című közlemény. COM(2020) 152 final.

³⁵ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=23220&langId=en>

5. PARTNERSEG A KÜLSŐ ŰRKÖRNYEZETBELI FELELŐS MAGATARTÁS ÉRDEKÉBEN

Az erős külső partnerségek kialakítása elengedhetetlen a békés és felelősségteljes űrbeli magatartások közös jövőképének előmozdításához, az űrfenyegetésekre való reagáláshoz és az űrszolgáltatások biztonsági és védelmi célú felhasználásának támogatásához.

5.1. Szabályok és elvek előmozdítása a külső űrkörnyezetbeli felelős magatartás érdekében

Az űrkörnyezet békés célokra való hosszú távú felhasználásának megőrzéséhez alapvető fontosságú külső űrkörnyezetben zajló fegyverkezési verseny elkerülése és konfliktusterületté válásának megelőzése.

Az 1967-es Világűregyezmény és az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) keretében kidolgozott elvek alkotják a világűr globális irányításának sarokkövét, az ENSZ Közgyűlése által elfogadott vonatkozó határozatokkal együtt.

A komplementaritást illetően hatékony eszköz egy jogilag nem kötelező erejű, átláthatósági és bizalomépítő eszköz lenne³⁶. További intézkedéseknek kell kiegészíteniük a vonatkozó hagyományos leszerelési és fegyverzet-ellenőrzési eszközöket az olyan felelőtlen magatartások kezelése érdekében, amelyek eszkalációhoz vezethetnek, beleértve a félreértésből, félreértelmezésből vagy téves számításból eredő eszkalációt is. Ezzel kapcsolatban gyakorlatias, konkrét és mérhető előrelépés az Egyesült Államok (USA) azon kötelezettségvállalása, hogy nem végez pusztító, közvetlen felszálló ASAT-rakétakísérleteket, amihez Németország és Franciaország is csatlakozott. Az EU és minden tagállama támogatta a vonatkozó határozatot³⁷, amelyet az ENSZ Közgyűlésének 77. ülészakán, 2022 októberében hagytak jóvá.

5.2. Az ENSZ részvétele az űrrel és védelemmel kapcsolatos munkában

Az EU teljes mértékben kihasználja az Egyesült Nemzetek Szervezetében (ENSZ) betöltött állandó megfigyelői státuszát, hogy a világűrrel kapcsolatos megbeszéléseken a tagállamokkal közösen lépjen fel. Az EU az alábbiakban továbbra is részt vesz és aktív hozzájárulást tanúsít:

- az űrbiztonsággal kapcsolatos kérdésekben az ENSZ világűr békés célú felhasználásával foglalkozó bizottsága (COPUOS) és kisegítő szervei, valamint az ENSZ Közgyűlésének Speciális Politikai és Dekolonizációs Bizottsága (Negyedik Bizottság), valamint

---

³⁶ Például a ballisztikus rakéták elterjedése elleni hágai magatartási kódex (HCoC).

³⁷ „Destructive direct-ascent anti-satellite missile testing” (Destruktív közvetlen felszálló műholdelhárító-rakéta kísérlet, A/C.1/77/L.62. sz. dokumentum).

- az űrbiztonsággal és -védelemmel kapcsolatos kérdésekben az ENSZ Közgyűlésé Leszerelési Konferenciája és Leszerelési és Nemzetközi Biztonsági Bizottsága (Első Bizottság).

Az EU és tagállamai pragmatikus lépésként támogatják³⁸ a világűrben fenyegető veszélyek felelős magatartás normái, szabályai és alapelvei révén történő mérséklésével foglalkozó nyitott munkacsoportot (OEWG)³⁹, amely segít a felelős és felelőtlen magatartás közös felfogásának kialakításában.

Az Unió és tagállamai, valamint hasonló felfogású partnerei előtt álló fő kihívás az, hogy az ENSZ-tagállamok túlnyomó többségét meggyőzzék a normatív megközelítés jelentőségéről. Az EU és tagállamai munkájának célja a világűrrel kapcsolatos álláspontjuk nemzetközi támogatásának szélesítése.

Az EKSZ alulról felfelé építkező nyilvános diplomáciai kezdeményezést indított a biztonságos, védett és fenntartható világűr (3SOS) támogatottságának megerősítése, az űr fenntartható megközelítésének előmozdítása, az ütközések elkerülésének ösztönzése, a hosszú élettartamú orbitális törmelékek keletkezésének csökkentése, valamint az átláthatóság és a bizalomépítő intézkedések előmozdítása érdekében. Ez hozzá fog járulni a balesetek, félreértések és bizalmatlanság csökkentéséhez.

5.3. Partnerség az Egyesült Államokkal az űrbiztonság és -védelem terén

A Stratégiai Iránytű emlékeztet arra, hogy az EU és az Egyesült Államok közötti partnerség stratégiai jelentőségű az EU–USA biztonsági és védelmi együttműködésének kölcsönösen előnyös elmélyítése szempontjából. Az Egyesült Államok e területen kiváltságos kapcsolatot ápol az EU-val és néhány tagállamával.

2009 óta folyik az Egyesült Államok és az EU űrbiztonsági párbeszéde, amely a civil területeken túlmutató szoros együttműködésen alapul. A megbeszélések például lehetővé tették saját globális navigációs műholdrendszereik számára, hogy az érzékelhető versengéstől a növekvő komplementaritás, interoperabilitás és redundancia irányába mozduljanak el.

Hasonló megközelítés képzelhető el a világűr-megfigyelés és más területek esetében, amelyeken az EU az Egyesült Államok űrszolgálataitól való függéstől a kölcsönös érdekeken alapuló partnerség felé mozdulhat el.

5.4. Űrbiztonsági párbeszéd harmadik országokkal

Az átlátható és nyílt kommunikáció a világűr különböző szereplői között (beleértve a civil és katonai szereplőket is) elengedhetetlen a konfliktusok megelőzéséhez, és hozzájárul a bizalomépítéshez.

Egyre több harmadik ország vizsgálta vagy vizsgálja felül védelmi szervezeteit és doktrínáit az űr biztonsági és védelmi jelentőségének elismerése érdekében. Számos harmadik ország – köztük szövetségesek, de stratégiai versenytársak – is kidolgozott

---

³⁸ Az EU-nak több közös hozzájárulása is van, és több tagállama nyújtott be nemzeti vagy régiókon átnyúló munkadokumentumot.

³⁹ Elfogadta az UNGA 76/231. sz. határozata.

űrbiztonsági és védelmi stratégiákat a hazai képességek és a hasonló felfogású országokkal kialakított külföldi partnerségek fejlesztésére.

Az EU a harmadik országokkal folytatott politikai megbeszélései során egyre gyakrabban foglalkozik az űrbiztonsággal és -védelemmel. Az EKSZ és az illetékes bizottsági szolgálatok személyzeti párbeszédet alakítanak ki az EU és más harmadik országok – például Kanada és Norvégia – illetékes hatóságai között, ahogyan az már az Egyesült Államok és Japán esetében megtörtént.

Ezek az űrbiztonsági párbeszédnek lehetőséget adnak a partnerekkel és szövetségesekkel párbeszéd folytatására, űr- és biztonsági stratégiáik megvitatására, információcserére szolgáló partnerségek létrehozására, az űrinfrastruktúra rezilienciájának növelésére vonatkozó bevált módszerek megosztására, normák és szabványok megállapítására, valamint a szükséges területek meghatározására, a lehetséges együttműködési területek azonosítására és a többoldalú fórumokon való fellépés koordinálására.

Az űrkutatási és biztonsági párbeszédnek kulcsfontosságúak lehetnek az EU álláspontjainak és megközelítéseinek a többoldalú fórumokon történő előmozdításában is. Olyan diplomáciai csatornát alkothatnak, amelyet az EU a feszültség enyhítése érdekében aktiválhat, vagy figyelmeztető üzeneteket közvetíthet a további fellépésektől való elrettentés érdekében – különösen, ha a világűrben felelőtlen magatartással szembesül.

5.5. Partnerség a NATO-val az űrbiztonság és -védelem terén

A stratégiai iránytű egyértelmű célkitűzéseket határoz meg az EU–NATO stratégiai partnerség számára – politikai párbeszédet és gyakorlati együttműködést az interakció valamennyi egyeztetett területén, beleértve az olyan új munkaterületeket, mint a világűr.

Az EU–NATO együttműködésről szóló, 2023. január 10-i harmadik közös nyilatkozatban az EU és a NATO intézményi vezetői megerősítették elkötelezettségüket az űrrel kapcsolatos együttműködésük stratégiai partnerségüket alátámasztó elvek alapján történő kiterjesztése és elmélyítése mellett.

Az EU–NATO együttműködés továbbra is a kölcsönös nyitottságon és átláthatóságon, kölcsönösségen és befogadáson alapul, mindkét szervezet döntéshozatali autonómiájának és eljárásainak teljes tiszteletben tartása mellett, és nem érinti egy tagállam biztonság- és védelempolitikájának sajátos jellegét sem.

Mindkét szervezet tervezi a világűr katonai és civil műveleteket támogató képességből stratégiai területté alakítását. Az EU és a NATO váratlan üreseményekre és fenyegetésekre történő reagálása kiegészíti és kölcsönösen erősíti egymást.

A két szervezet az űrkutatás új együttműködési területeit közösen fogja feltárni rendszeres eszmecserék révén, ideértve a munkatársak közötti megbeszéléseket, a kölcsönös eligazításokat és a rendezvényekre való kölcsönös meghívásokat. Az EU és a NATO személyzete által szervezett párhuzamos és összehangolt gyakorlatoknak lehetne űrterület-komponense is.

Következő lépések

- Az EU támogatni fogja az űrfenyegetések felelősségteljes magatartás normái, szabályai és elvei révén történő csökkentésére irányuló többoldalú erőfeszítéseket,

ideértve az ENSZ Közgyűlése által létrehozott OEWG munkáján keresztül történő támogatást is.

- A főképviselő a Bizottsággal együtt fogja erősíteni a 3SOS nyilvános diplomáciai kampányt a világűr biztonságáért, védelméért és fenntarthatóságáért.
- A főképviselő és a Bizottság el fogja mélyíteni az Egyesült Államokkal folytatott űrbiztonsági együttműködést.
- A főképviselő és a Bizottság adott esetben űrbiztonsági párbeszédet alakít ki hasonló felfogású partnerekkel és szövetségesekkel. A tagállamokkal szoros együttműködésben fogja mérlegelni a párbeszédet a nem hasonló felfogású országokkal.
- A főképviselő és a Bizottság fejleszteni fogja a NATO-val az együttműködést az űrbiztonság terén.

6. KÖVETKEZTETÉS

Az Unió űrrendszerei és -szolgáltatásai hozzájárulnak az EU és tagállamai stratégiai autonómiájához. Ezek olyan kulcsfontosságú eszközök, amelyek hozzájárulnak a következő generációk számára az Unió jövőbeli versenyképessége, jóléte és biztonsága kialakításához.

A biztonsági és védelmi űrstratégia bizonyítja az EU elkötelezettségét amellelt, hogy megvédi biztonsági érdekeit, egyidejűleg megakadályozva a világűrben zajló fegyverkezési versenyt, és felgyorsítva a világűr, a biztonság és a védelem közötti szinergiákat.

Az EU elkötelezett az űrökoszisztéma alapját képező értékláncok rezilienciájának megerősítése, valamint az uniós űrpar innovációjának és versenyképességének támogatása mellett. A Bizottság és a főképviselő évente jelentést fog tenni a Tanácsnak az elért előrehaladásról és a lehetséges további intézkedésekről.